

Årsrapport 2009

Senter for rus- og
avhengighetsforskning

SERAF er organisert under Institutt for sykehusmedisin ved Universitetet i Oslo. Senteret ble opprettet med utgangspunkt i tidligere Seksjon for kliniske rusmiddelproblemer og har hovedfokus på klinikknær rusmiddelforskning. I tillegg underviser og veileder senteret mastergradsstudenter og doktorgradsstudenter. SERAF vil være en nasjonal koordinator for rusmiddelforskningen i Norge og driver et omfattende nettverksarbeid og kursvirksomhet.

UNIVERSITETET I OSLO
DET MEDISINSKE FAKULTET

Seraf
Senter for rus- og avhengighetsforskning

INNHOOLD

INNLEDNING	4
ANSATTE	6
○ Nytilknyttede i 2009	7
○ Samlet stab 2009	12
FORSKNING	13
○ Forskernettverk innen rus og avhengighet hvor SERAF er involvert	13
○ Andre samarbeidsprosjekter	16
FORMIDLING	17
○ Vitenskapelige publikasjoner	17
○ Rapporter	19
○ Andre publikasjoner	20
○ Rusmedisinsk Informasjonsgruppe.....	20
UNDERVISNING	20
○ Sentral undervisningsvirksomhet.....	20
○ Masterprogram i psykososialt arbeid – selvmord, rus, vold og traumer	21
○ Videre- og etterutdanning	23
○ Allmenntilleggs kompetansetiltak.....	24
ARRANGERTE KURS	25
○ Kurs i rusmiddelmedisin	25
○ Kurs i ADAD (Adolescent Assessment Dialogue).....	25
○ Kurs om forståelse og behandling av spilleavhengighet	25
○ Kurs om 12-trinnsmodeller for behandling av avhengighetstilstander	25
○ Fordypningskurs i rus og psykiatri	26
KONFERANSER OG SEMINARER	26
○ Prescription Drug Abuse 2009	26
○ Loss of sadness	26
○ Konferanser besøkt i år	26
○ Jevnlige seminar	29
SAMARBEID OG NETTVERKSBYGGING	30
○ Sentrale samarbeidspartnere.....	30
○ Andre bidrag med rusmedisinsk kompetanse	34
○ Nettside (www.seraf.uio.no).....	35
ØKONOMI OG REGNSKAP 2009	36
○ Regnskap faste tilskudd	36
○ Regnskap enkelttilskudd.....	37

○ Tilskudd fra Ipsyk-strategiske forskningmidler	38
○ Kommentar til regnskap.....	38
SERAFS SATSNINGER 2010	40
○ ISAM 2011.....	41

INNLEDNING

Senter for rus- og avhengighetsforskning, SERAF er et universitetstilknyttet forskningscenter for klinikknær rusmiddelforskning. Senteret ble startet høsten 2007 etter en tildeling fra Norges forskningsråd på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet som et ledd i Opptrappingsplanen for rusmiddelfeltet. Senteret bygget videre på den tidligere Seksjon for klinisk rusmiddelforskning som i noen år var en universitetsenhet plassert ved LAR-Øst. SERAF er fra 01/01/2010 organisert under Institutt for sykehusmedisin ved Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo.

I løpet av 2009 ble alle vitenskapelige stillinger i vår relativt nyopprettede enhet tiltrådt. I skrivende stund er derfor alle stillinger besatt! 2009 har vært et meget aktivt år for SERAF. Dette gjelder både forskningsaktivitet og undervisningsvirksomhet.

Forskningsaktiviteten har gått på å fortsette gamle prosjekter, etablere nye, veiledning av stipendiater, publisering av artikler, presentasjon av våre resultater på møter og i mer populær form til brukere, myndighetspersoner og i media. Forskningsvirksomheten har også vært reflektert i de mange bidrag til internasjonale konferanser i form av postere og vitenskapelige foredrag. I denne årsrapporten vil vi vise dette.

SERAF fungerer interfakultært (Institutt for psykiatri og Psykologisk institutt), er tverrfaglig sammensatt og innehar faglig kompetanse på internasjonalt nivå innen klinikknær forskning på rusfeltet. Forskningen foregår på en rekke områder:

- Sårbarhet for og utvikling av avhengighetstilstander
- Rusrelaterte og komorbide tilstander
- Intervensjoner (behandling/forebygging)
- Helsetjenesteforskning.

SERAF har som oppgave å bygge nettverk mellom rusforskere i hele landet og derigjennom bidra til bedre forskning på internasjonalt høyt nivå. De ovenstående satsningsområdene er derfor representert i alle nettverkene som SERAF har bygget opp for å ivareta forskningsinteressertes behov. De ulike nettverkene er:

- Amfetamin-forskning/Rus og psykiatri
- Rusmidler, mor og barn

- Alkoholmisbruk og behandling
- Helsetjenesteforskning på rusmiddelfeltet
- Legemiddelmisbruk; BZD og opiater
- LAR- forskning

Undervisningsvirksomheten har bestått i å holde egne kurs, drive PhD-undervisning, gjennomføre første halvår av den nystartede mastergradutdannelsen, ved siden av å gjennomføre vår undervisning overfor medisinstudenter og studenter på psykologi. Vi har også vært representert nasjonalt på en mengde arrangementer som foredragsholdere og møtedeltagere. Vi har i tillegg arrangert egne konferanser. I samarbeid med Rusmiddelprogrammet i Norges forskningsråd og Avdeling for Legemiddelepideemiologi ved Nasjonalt Folkehelseinstitutt arrangerte vi i november en stor konferanse om misbruk av reseptbelagte legemidler over to dager med en allmenn del og en forskningsworkshop.

I forbindelse med denne årsmeldingen er det grunn til å takke alle medarbeidere, gamle og nye for en stor arbeidsinnsats i 2009. SERAF takker også nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere, ikke minst våre to hovedsponsorer Helsedirektoratet og Norges Forskningsråd ved Program for rusmiddelforskning.

SERAF UiO, 01.03.2010

Professor, dr. med Jørgen G. Bramness

Forskningsdirektør

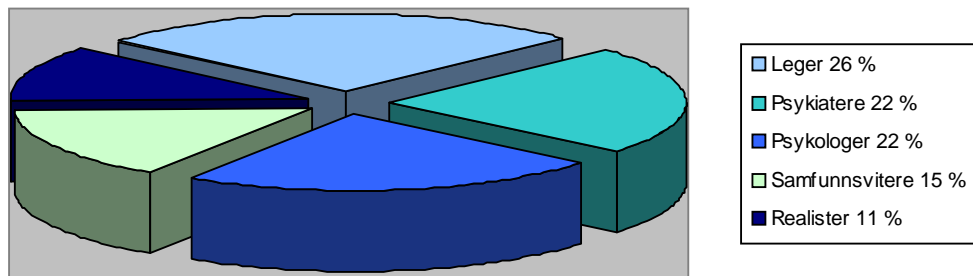
ANSATTE

I 2009 har SERAF hatt en omfattende ansettelsesprosess. Vi ansatte 14 nye personer i 2009. Det ble ansatt 4 PhD-stipendiater, 1 statistiker, 1 post doc, og 8 personer i 20 % professor II /amanuensis stillinger. Det ble i tillegg ansatt ny administrativ leder som først ble konstituert i stillingen i mai, og senere fast tilsatt i november. Ny studiekonsulent ble tilsatt fra 01/01/2010. SERAF har nå en stab på 35 personer.

Samlet var det 35 stillinger fordelt på 24,83 årsverk tilknyttet SERAF i 2009. Senteret er tverrfaglig sammensatt med representasjon fra flere ulike faggrupper innen rusfeltet (se figur).

Vitenskaplige ansatte fordelt på bakgrunn

○ NYTILKNYTTEDE I 2009

Anne Bukten

Anne Bukten er ansatt som PhD-stipendiat. Hun har mastergrad i psykologi fra NTNU i 2006 og har tidligere jobbet i kriminalomsorgen. Hun er involvert i 2 prosjekter:

- ✓ Kriminalitet før, under og etter LAR- behandling – en nasjonal krysregisterstudie.
- ✓ Selvrapportert kriminalitet og eksponering av kriminalitet i løpet av LAR- behandling.

Ingunn Olea Lund

Ingunn Olea Lund er ansatt som PhD-stipendiat. Hun er utdannet master i sosial- og samfunnspsykologi fra NTNU i 2006. Hun vil jobbe med rusmiddelbruk/misbruk og psykisk helse i prosjektet:

- ✓ Women in opioid maintenance treatment during pregnancy: A prospective follow-up study of a 2 year cohort of mother and child.

Priscilla Martinez

Priscilla Martinez er ansatt som PhD-stipendiat. Hun har mastergrad i internasjonal helse fra Universitetet i Oslo og bachelor i biokjemi fra Mills College i Oakland, California.

Hun vil jobbe med rusmisbruk, immunologi og genetikk i prosjektet:

- ✓ Funksjon av biologiske faktorer i utganger blant pasienter med komorbid rus og psykiatri problematikk.

Sigrid Medhus

Sigrid Medhus er ansatt som PhD-stipendiat. Hun er Cand. med fra Universitetet i Bergen 1995, spesialist i psykiatri 2003 og skal se på sammenheng mellom amfetamin og psykose i prosjektet:

- ✓ *Amphetamine and psychosis*. Prosjektet er finansiert av Regionalt kompetansesenter for dobbeltdiagnose, rus og psykiatri, og av Lovisenberg Diakonale Sykehus.

Carolien Konijnenberg

Carolien Konijnenberg er ansatt som PhD-stipendiat i SERAF-prosjektet; Gravide mødre og barn i LAR, men har sitt daglige virke ved EKUP; enhet for kognitiv utviklingspsykologi ved Det psykologiske institutt, UiO. Hun skal undersøke om prenatal eksponering for metadon og buprenorphine kan påvirke barnas oppførsel, hukommelse, språkutvikling, motorikk og oppmerksomhet i prosjektet:

- ✓ 'Children of women in medical assisted rehabilitation (MAR): A follow-up study 4 years later'

Ayna Johansen

Ayna Johansen er ansatt som Post Doc. Hun er PhD i klinisk psykologi fra Wayne State University og har 2 hovedprosjekter ved SERAF:

- ✓ En pilotstudie av dannelse og effektene av mentorrelasjon for personer med alkohol og pengespillrelatert problematikk. Hensikten med studien er å øke forståelsen av hvordan mentorrelasjoner dannes, opprettholdes, eventuelt brytes og repareres i behandling av personer med alkohol- og spillproblematikk. Bakgrunnen for studien er en gjennomgang av forskning på rusbehandling som viser at de sosiale komponentene ofte er blant de mest effektive, og at sosiale nettverk har sterk påvirkning på om personer søker behandling. Studien er en evaluering av et eksisterende tilbud knyttet til Steg for Steg i Blå Kors Øst. Studiedesignet er kvalitativt.
- ✓ Effekten av positive psykologiske elementer i en videobasert, preterapeutisk intervensjon i poliklinisk behandling for alkohol og pengespillrelatert problematikk. I dette prosjektet jobber hun med å utvikle en kort, videobasert positiv psykologisk intervensjon til bruk i poliklinisk behandling av personer med alkohol- og spillproblematikk. Bakgrunnen for studien er forskning som viser at metoden forhindrer drop-out og kan forbedre terapeutisk prosess og utfall. I tillegg viser studier at metoden er spesielt nyttig for sårbare pasienter og at oppmerksomhetstrening (e.g. mindfulness) kan være en positiv vinkling på slike filmer. Johansen samarbeider med InterMedia ved Universitetet i Oslo som står for regi og produksjon av filmen. Studien skal utføres ved Blå Kors Senter i Oslo og Borgestadklinikken i Skien.

Jo Røislien

Jo Røislien er utdannet siv.ing ved Institutt for matematiske fag, NTNU i 1998, og dr.ing ved Institutt for petroleumsteknologi, NTNU i 2004. Han har jobbet som forsker ved Imperial College, UK, og Schlumberger-Doll Research Centre, USA, og som forskningsveileder ved Rikshospitalet. Han er for tiden post.doc ved Avdeling for biostatistikk, Institutt for medisinske basalfag. Røislien har en 20 % stilling ved SERAF som statistiker.

Fanny Duckert

Fanny Duckert er professor i psykologi og har vært ansatt ved Psykologisk Institutt (PSI) siden 1992. I perioden 2002-2007 var hun instituttleder. Hun er klinisk spesialist, organisasjonspsykolog og interessert i tverrkulturell psykologi. Hun har nå 80 % stilling ved PSI og 20 % stilling ved SERAF. I tillegg har hun 20 % stilling som spesialrådgiver ved Regionalt kompetansesenter for rusmiddelforskning i Helse Vest (KORFOR) i Stavanger.

Duckert har arbeidet med rusforskning og behandling i 25 år, og tok sin doktorgrad innenfor dette feltet. Hun er spesielt interessert i tidlige intervensjon og er opptatt av ny teknologi i klinisk behandling av rusproblemer. Hun har sett det som en viktig oppgave å drive folkeopplysning innenfor alkoholfeltet og særlig vært opptatt av å bidra til en mer humanistisk og profesjonell tilnærming til behandling av mennesker med rusproblemer.

I tillegg til en rekke vitenskapelige artikler, kronikker og debattinnlegg, har hun skrevet flere bøker på rusfeltet. Duckert har i mange år hatt et akademisk samarbeid med universiteter i Sør-Afrika og har drevet aktiv forskning, undervisning og formidling når det gjelder tverrkulturell psykologi. I perioden 1995-2007 ledet hun et bistandsprosjekt med formål akademisk kompetansebygging blant historisk sorte universiteter i Sør-Afrika, finansiert av NUFU (Nasjonalt program for utdanning forskning og utvikling).

I tillegg til rene forskningsprosjekter, har hun forelest og veiledet i forskningsmetode, bygget opp et nytt masterprogram i klinisk psykologi, etablert et omfattende studentutvekslingsprogram og fått gjennom en rekke master og doktorgradskandidater i psykologi, både i Norge og Sør-Afrika.

Siden 2007 har hun vært leder for NUFUs programstyre (Nasjonalt program for utdanning forskning og utvikling). Duckert er også nyutnevnt programstyreleder for NFRs nye program: "Norge som global partner" (NORGLOBAL). I tillegg er hun styreleder for Den internasjonale sommerskole (ISS) ved UiO, og fagrådsleder for Nasjonalt kompetansesenter for migrasjonshelse (NAKMI).

Rolf Gråwe

Gråwe innehar en 20 % stilling ved SERAF og jobber til daglig som forskningsleder ved avdeling for FoU ved rusbehandling Midt-Norge HF. Han har i mange år vært knyttet til forskningsmiljøet ved psykiatrisk institutt (NTNU) og FoU avdelingen ved St. Olavs Hospital HF, og har arbeidet som seniorforsker ved SINTEF Helse siden 2004. Han er utdannet psykolog og hans spesialfelt er psykososiale tiltak knyttet til personer med ruslidelser og/eller psykiske lidelser. Han samarbeider i dag med SERAF omkring to behandlingsstudier knyttet til rus og psykiske lidelser.

Sverre Nesvåg

Sverre Nesvåg er ansatt i en 20 % Professor II stilling ved SERAF. Han er utdannet sosialantropolog fra Universitetet i Bergen 1983 og Dr.philos ved Universitetet i Oslo i 2005, med en avhandling om "Alkohol kulturer i norsk arbeidsliv". Han er ansatt som amanuensis II ved SERAF og har sin hovedstilling som forskningsleder ved Regionalt kompetansesenter for rusmiddelforskning i Helse Vest (KORFOR) i Stavanger.

Han har tidligere arbeidet som forsker, forskningssjef og forskningsleder ved IRIS, tidligere Rogalandsforskning, og som forsker og leder ved Rogaland A-senter. Han har vært medlem og leder av flere offentlige utredninger og ekspertgrupper innen rusfeltet.

Innen rusmiddelforskning har Nesvåg særlig tre interessefelt:

- ✓ Rusmiddelbruk og arbeidsliv: bruksmønstre, alkoholkultur og metoder for forebygging og intervensjon.
- ✓ Sosiokulturell forståelse av avhengighet og veier ut av avhengigheten.
- ✓ Organisering av helse- og sosialtjenester for rusmiddelavhengige og personer med skadelig alkoholbruk.

I tillegg til egne forskningsaktiviteter har han som oppgave å utvikle et nasjonalt forskningsnettverk for tjenesteforskere innen rusfeltet, og bidra til å utvikle internasjonale samarbeidsrelasjoner innen det samme området.

Svetlana Skurtveit

Svetlana Skurtveit har stilling som Professor-II ved senteret. Hun har doktorgrad i kjemi fra Universitetet Karlova i Praha, Tsjekia. Til daglig arbeider Skurtveit som seniorforsker ved Folkehelseinstitutt avdeling for legemiddelepidemiologi. Hennes faglige interessefelt er misbruk av reseptpliktige legemidler og veitrafikkulykker knyttet til forskrivning av legemidler.

Pågående forskningsprosjekter:

- ✓ Opioid use in the Norwegian general population
- ✓ Disability pension is associated with the use of benzodiazepines
- ✓ Benzodiazepines predict use of opioids
- ✓ Does Nicotine Dependence predict problematic use of prescribed opioids?

Lars Tanum

Lars Tanum har stilling som førsteamanuensis-II ved senteret. Han er utdannet cand.med fra UiO i 1982. Spesialist i psykiatri i 1992 og spesialist i klinisk farmakologi i 2005. Tanum tok sin medisinske doktorgrad ved UiO i 2000. I perioden 1991-2000 var han ansatt ved psykosomatisk avdeling, Rikshospitalet. I perioden 2000-2003 var han ansatt ved avdeling for klinisk psykofarmakologi, Diakonhjemmet Sykehus. Siden 2004 har han vært seksjonsoverlege ved avdeling for psykiatrisk forskning og undervisning, Diakonhjemmet Sykehus. Førsteamanuensis

Hans faglige interessefelt er psykobiologi og klinisk psykofarmakologi, særlig ved affektive lidelser. Siste årene også fokus innen neuropsykofarmakologi inkludert effekten av rusmidler og samtidig bruk av psykotrope legemidler. Involvert i flere prosjekter, bl.a. med fokus på effekten av naltrekson ved ulike avhengighetstilstander.

Michael Morgan

Michael Morgan har stilling som Professor-II ved senteret. Han har sitt daglige virke som professor i psykologi ved University of Sussex, Brighton, Storbritannia. Hans faglige fokus er på impulsivitet og amfetaminbruk.

Han vil bidra med veiledning og undervisning av masterstudenter ved SERAF.

o SAMLET STAB 2009

Faste vitenskapelige ansatte

Bramness, Jørgen G.	Professor/forskningsdirektør
Clausen, Thomas	Førsteamanuensis/lege
Ravndal, Edle	Professor/sosiolog
Waal, Helge	Professor/psykiater

Andre vitenskapelige ansatte

Anchersen, Katinka	Stipendiat/lege
Bukten, Anne	Stipendiat/MSc psykologi
Duckert, Fanny	Professor II/psykolog
Gjersing, Linn	Stipendiat/sykepleier
Gossop, Michael	Professor II
Gråwe, Rolf	Professor II/psykolog
Helseth, Valborg	Klinisk stipendiat/psykiater
Johansen, Ayna	Post. Doc/psykolog
Konijnenberg, Carolien	Stipendiat/Msc psykologi
Kunøe, Nikolaj	Stipendiat/psykolog
Lauritzen, Grethe	Seniorrådgiver
Lund, Ingunn Olea	Stipendiat/Msc psykologi
Martinez, Priscilla	Stipendiat/MSc internasjonal helse
Mordal, Jon	Stipendiat/lege
Morgan, Michael	Professor II/psykolog
Nesvåg, Sverre	Førsteamanuensis II
Røislien, Jo	Statistiker
Sarfi, Monica	Stipendiat/psykolog
Skurtveit, Svetlana	Professor II
Tanum, Lars	Førsteamanuensis II
Wüsthoff, Linda	Stipendiat/psykiater

Vitenskapelig tilknyttede

Havnes, Ingrid Amalie	Stipendiat/psykiater
Kjøsnes, Ragnhild	Stipendiat/psykolog
Lobmaier, Philipp	Stipendiat/lege
Medhus, Sigrid	Stipendiat/psykiater
Skeie, Ivar	Stipendiat/lege
Welle-Strand, Gabrielle	Stipendiat/lege

Administrasjon

Karlsen, Pernille	Administrativ leder
Kjølsrud, Anita	Studiekoordinator (Mastergrad)
Holst, Ragnhild	Sekretær, midlertidig
Lillevold, Pål Henrik	IT-konsulent
Olsen, Arild Andreas	Personal- og økonomikonsulent

FORSKNING

SERAF har som hovedformål å drive frem tverrfaglig, klinisk relevant forskning innen området rus og avhengighet. Dette arbeidet skjer i samarbeid med andre relevante fagmiljøer og tar sikte på å komplettere eksisterende forskning. Senteret skal være et knutepunkt for klinikknær rusmiddelforskning og ha en ledende nasjonal rolle som formidler og nettverksbygger for denne type forskning. SERAFs hovedfokus vil fremdeles være knyttet til de fire tematiske søylene:

- Sårbarhet for og utvikling av avhengighetstilstander
- Rusrelaterte og komorbide tilstander
- Intervensjoner (behandling/forebygging)
- Helsetjenesteforskning.

SERAF har i løpet av året som har gått etablert nye forskningsprosjekter samt videreført eksisterende forskning. Senteret har i 2009 hatt et utstrakt samarbeid med sentrale aktører både i utvikling av enkeltprosjekter og forskningsutvikling på en mer generell basis.

SERAF har som oppgave å bygge nettverk mellom rusforskere i hele landet og derigjennom bidra til bedre forskning på internasjonalt høyt nivå. De ovenstående satsningsområdene er derfor representert i alle nettverkene som SERAF har bygget opp for å ivareta forskningsinteressertes behov.

o FORSKERNETTVERK INNEN RUS OG AVHENGIGHET HVOR SERAF ER INVOLVERT

- Amfetamin-forskning/Rus og psykiatri
- Rusmidler, mor og barn
- Alkoholmisbruk og behandling
- Helsetjenesteforskning på rusmiddelfeltet
- Legemidelmisbruk; BZD og opiater
- LAR- forskning

Oppgaver for forskernettverkene

Nettverkene er en løst sammensatt kontaktgruppe som er involvert i samme type forskning. Nettverk er laget fordi mange opplever det fruktbart å ha kontakter for

sin forsknings del, enten som inspirasjon til egne prosjekter eller fordi det fører til konkrete samarbeid.

- Nettverkene er ikke det samme som forskergrupper som har et tettere og mer forpliktende samarbeid.
- Nettverkene holder kontakt gjennom e-postlister og 1-2 møter pr. år.
- Nettverkene har en koordinator som vil ha noe ansvar for e-post-lister og nettverksmøter.
- På SERAFs hjemmesider (www.seraf.uio.no) vil det komme til å ligge det lenker til en egen side for hvert nettverk. På disse hjemmesidene vil man finne e-postadresser til ulike folk i nettverket, omtale av prosjekter, møtekalender og annet som er aktuelt for nettverket.

Noen forskningsprosjekter/forskere vil føle tilhørighet til flere nettverk. Men nettverkene er til for forskerne og ikke omvendt. Det er derfor en utfordring for nettverket å ha en profil som til en hver tid best passer mulige interesser innen et forskningsområde. Det pålegger lederen å ha et visst ansvar for at dette skal være en "match".

Fra SERAFs side vil det være anledning til å støtte ett årlig møte i nettverkene og invitere en foredragsholder som blir betalt av SERAF. Utgiftene med hensyn til dette bør diskuteres med ledelse på SERAF.

Amfetamin-forskning/Rus og psykiatri

Forskernettverket for amfetaminforskning og for forskning innen rus og psykiatri vil bli mer etablert i løpet av året. Først og fremst vil man satse på etablering av en svensk-norsk amfetamin og amfetaminpsykose studie. Dette skal være en multisenterstudie hvor man spesielt skal undersøke prediktorer for amfetaminmisbruk og amfetaminpsykose. Det vil bli arrangert et forskningsmøte for oppstart av dette prosjektet i april 2010.

Gravide mødre og deres barn i LAR

Forskernettverket for gravide mødre og deres barn i LAR har avholdt 2 møter i 2009.

12/1-09 Møte med Regionsenter for barn og helse (R-bup) forskere/stipendiater fra Ekup; enhet for kognitiv unges psykiske utviklingspsykologi, Seraf og R-Bup som jobber på området. Blant annet ble det diskutert biologiske markører ved 4-årsundersøkelsen.

27/10 -09 Møte på Seraf med Ekup for alle involverte forskere/stipendiater/veiledere. Gjennomgang av prosjekter og diskusjon rundt gode samarbeidsrutiner. Nye prosjektplaner og deltagelse på viktige konferanser ble diskutert.

Høsten 2009 begynte planleggingsarbeidet av en forskerkonferanse "Children at risk" som Seraf og NFR arrangerer 17 og 18 nov 2010. Internasjonale eksperter på området er invitert til å holde foredrag.

Alkoholmisbruk og behandling

Den viktigste aktiviteten i 2009 for nettverket innenfor alkoholmisbruk og behandling var et møte 11/3 på Seraf. Her møttes forskere som var engasjert i feltet og presenterte sine prosjekter. En rekke samarbeidsrelasjoner har vært aktive i kjølvannet av dette møtet. Dette vil bli fulgt opp med et nytt møte våren 2010.

Nettverket ledes av Fanny Duckert som også har en 20 % stilling i KoRFor, Stavanger og hun har hatt en rekke møter og oppfølginger der.

Legemiddelmisbruk benzodiazepiner og opiater

Nettverket ledes av Svetlana Skurtveit som også satt i konferansekomiteen for årets SERAF konferanse; *Prescription Drug Abuse*.

SERAF, Folkehelseinstituttets avdeling for legemiddelepideologi og Forskningsgruppe for smerte og palliasjon ved NTNU har gått sammen om en søknad til Helsedirektoratet om midler til oppfølging av legemiddelbruk som omfatter opioider (ATC gruppe N02A), anxiolytika (N05B) og hypnotika/sedativa (N05C) samt polyfarmasi som gjelder disse gruppene. Folkehelseinstituttets avdeling for legemiddelepideologi er ansvarlig for Reseptregisteret og Grossistbasert legemiddelstatistikk og har spesialkompetanse innenfor metodeutvikling når det gjelder legemiddelforbruk.

Den overordnede hensikten med dette prosjektet er å studere brukere av vanedannende legemidler i den norske befolkning. De ønsker blant annet å studere og karakterisere grupper som bruker vanedannende midler generelt, og spesielt grupper med et høyt/ problematisk bruk av opioider eller andre vanedannende legemidler. Videre ønsker de å undersøke hvordan sosioøkonomiske faktorer virker inn på bruken og karakteristika ved forskrivere av vanedannende legemidler.

Helsetjenesteforskning på rusmiddelfeltet

Nettverket ledes av Sverre Nesvåg og det er avholdt to møter i nettverket i 2009 med henholdsvis 12 og 10 deltakere. Deltakerne på de to nettverksmøtene kommer fra 7 ulike forskningsmiljø i Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim. På møtene har de orientert hverandre om pågående og planlagte forskningsaktiviteter og drøfting av videre arbeidsform og tema for kommende møter. På det første møtet diskuterte en også planene for deltakelse på KBS Thematic Meeting i Stockholm i oktober: "Models, implications and meanings of alcohol and drug treatment systems". Fra nettverket deltok det 8 forskere med papers. Flere av disse er nå invitert til å bidra i et spesialnummer av Nordic Studies on Alcohol and Drugs. Videre fikk Nesvåg i oppgave å arrangere en workshop om tjenesteforskning under KBS Annual Meeting i 2010.

Evalueringsstudien av Klinikk Motivasjon ble slutført i 2009. Dette var et samarbeid med Oslo Kommune, Rusmiddelstaten, og studien ble gjennomført av stipendiat Linn Gjersing.

LAR-forskning

Nettverket for LAR-forskning ledes av Helge Waal. Aktiviteten i dette nettverket har vært høy i 2009. Helge Waal veileder en rekke forskningsprosjekter som er tilknyttet LAR-behandlingsforskning.

SERAF utarbeider årlig en *Statusundersøkelse av LAR i Norge*. SERAF har utviklet oppfølgingskjema til bruk for årlig status over pasienter i LAR og har ansvar for gjennomføring av årlig statusundersøkelse sammen med regionsentrene.

Vi har også medvirket i et prosjekt om Utvikling og evaluering av benzodiazepin-nedtrapping av LAR-pasienter. Sosial- og helsedirektoratet nedsatte en arbeidsgruppe for *Nye retningslinjer for LAR*, hvor SERAF deltar. I dette arbeidet ble det organisert en høringskonferanse om nye retningslinjer for LAR 24. august 2009. Hvor SERAF bidro med foredraget; Mortalitet før, under og etter LAR

Det har vært 3 nasjonale LAR-møter hvorav ett av disse ble utvidet til en Fagkonferanse om LAR, 2.-3. mars 2009. SERAF bidro med følgende foredrag: Legemiddelassistert behandling - en vurdering etter 10 år

○ ANDRE SAMARBEIDSPROSJEKTER

SERAF har også vært aktiv i prosjekter i samarbeid med andre aktører innenfor rusfeltet. Nedenfor følger en liste over noen av prosjektene som senteret har tatt del i.

- Trond Bjerke disputerte i 2009 med Helge Waal som biveileder på prosjektet *Building a life without substance-abuse*, et samarbeidsprosjekt Nasjonalt kompetansesenter for telemedisin, UiT og SERAF.
- Et samarbeidsprosjekt med Rusforetaket Midt-Norge og NTNU om utvikling av *ASAM-kriterier* til et databasert instrument for nivåplassering av LAR-pasienter og utprøving av instrumentet i undersøkelser i foretaket. Stipendiat Marianne Stallvik.
- *Utvikling og utprøving av ASI og ADAD* i rusmiddelomsorgen, samarbeid med SIRUS. Prosjektledelse: Grethe Lauritzen, SIRUS.
- Kunnskapsoppsummering om bruk av diagnostiske instrumenter for dobbeldiagnoser rus og psykiatri. Et samarbeidsprosjekt ledet av Nasjonalt kompetansesenter for helsetjenesten.
- *Kunnskapsoppsummering om behandling av dobbeldiagnoser Rus og psykiatri*. Et samarbeidsprosjekt ledet av Nasjonalt kompetansesenter for helsetjenesten.

FORMIDLING

◦ VITENSKAPELIGE PUBLIKASJONER

(SERAFs medarbeidere er markert med fet skrift)

Shaygani S, **Waal H**. Behandling av opioid abstinens. Tidsskrift for Den norske legeforening 2009 Jan 15;129(2):114-5.

Gjerden P, **Bramness JG**, Slordal L. The use and potential abuse of anticholinergic antiparkinson drugs in Norway: a pharmacoepidemiological study. Br J Clin Pharmacol 2009 Feb;67(2):228-33.

Helseth, Valborg Helene; Lykke-Enger, T; Johnsen, J; **Waal, Helge**. Substance use disorders among psychotic patients admitted to inpatient psychiatric care. *Nordic Journal of Psychiatry* 2009 ;Volum 63.(1) s. 72-77

Winther RB, **Bramness JG**. Legemiddelshopping av vanedannende medikamenter i Norge. *Tidsskrift for Den norske legeforening* 2009 Mar 12;129(6):517-20.

Lobmaier, Philipp Paul; **Kunøe, Nikolaj**; **Waal, Helge**. Treatment research in prison: Problems and solutions in a randomized trial. *Addiction Research and Theory* 2009

Bramness JG, Walby F. Ecological studies and the big puzzle of falling suicide rates. *Acta Psychiatr Scand* 2009 Mar;119(3):169-70.

Hausken AM, Furu K, **Skurtveit S**, Engeland A, **Bramness JG**. Starting insomnia treatment: the use of benzodiazepines versus z-hypnotics. A prescription database study of predictors. *Eur J Clin Pharmacol* 2009 Mar;65(3):295-301.

Bakstad B, **Sarfi M**, **Welle-Strand GK**, **Ravndal E**. Opioid maintenance treatment during pregnancy: occurrence and severity of neonatal abstinence syndrome. A national prospective study. *Eur Addict Res* 2009;15(3):128-34.

Skurtveit S, Strom H, Skrivarhaug T, Morland J, **Bramness JG**, Engeland A. Road traffic accident risk in patients with diabetes mellitus receiving blood glucose-lowering drugs. Prospective follow-up study. *Diabet Med* 2009 Apr;26(4):404-8.

Gustavsen I, Al-Sammurraie M, Morland J, **Bramness JG**. Impairment related to blood drug concentrations of zopiclone and zolpidem compared to alcohol in apprehended drivers. *Accid Anal Prev* 2009 May;41(3):462-6.

Bramness JG, Skurtveit S, Neutel CI, Morland J, Engeland A. An increased risk of road traffic accidents after prescriptions of lithium or valproate? *Pharmacoepidemiol Drug Saf* 2009 Jun;18(6):492-6.

Mordal J, Gundersen O, Bramness JG. Norwegian version of the Mini-International Neuropsychiatric Interview: Feasibility, acceptability and test-retest reliability in an acute psychiatric ward. *Eur Psychiatry* 2009 Jun 22.

Anchersen K, Clausen T, Gossop M, Hansteen V, Waal H. Prevalence and clinical relevance of corrected QT interval prolongation during methadone and buprenorphine treatment: a mortality assessment study. *Addiction* 2009 Jun;104(6):993-9.

Kunoe N, Lobmaier P, Vederhus JK, Hjerkin B, Hegstad S, Gossop M, et al. Naltrexone implants after in-patient treatment for opioid dependence: randomised controlled trial. *Br J Psychiatry* 2009 Jun;194(6):541-6.

Mordal J, Gundersen O, Bramness JG. Norwegian version of the Mini-International Neuropsychiatric Interview: Feasibility, acceptability and test-retest reliability in an acute psychiatric ward. *Eur Psychiatry* 2009 Jun 22.

Bramness JG, Skurtveit S, Neutel CI, Morland J, Engeland A. An increased risk of road traffic accidents after prescriptions of lithium or valproate? *Pharmacoepidemiol Drug Saf* 2009 Jun;18(6):492-6.

Gjerdem P, Slordal L, Bramness JG. Association between the use of anticholinergic antiparkinson drugs and safety and receptor drug-binding profiles of antipsychotic agents. *Eur J Clin Pharmacol* 2009 Jul 31.

Clausen T, Rossow I, Naidoo N, Kowal P. Diverse alcohol drinking patterns in 20 African countries. *Addiction* 2009 Jul;104(7):1147-54.

Clausen T, Waal H, Thoresen M, Gossop M. Mortality among opiate users: opioid maintenance therapy, age and causes of death. *Addiction* 2009 Aug;104(8):1356-62.

Bramness JG. Ungdom og dagliglivets smerter. *Tidsskrift for Den norske legeforening* 2009 Aug 13;129(15):1444.

Gjerdem P, Slordal L, Bramness JG. The use of antipsychotic and anticholinergic antiparkinson drugs in Norway after the withdrawal of orphenadrine. *Br J Clin*

Pharmacol 2009 Aug;68(2):238-42.

Vederhus JK, Kristensen O, Laudet A, Clausen T. Attitudes towards 12-step groups and referral practices in a 12-step naive treatment culture; a survey of addiction professionals in Norway. BMC Health Serv Res 2009;9:147.

Bramness JG, Groholt B, Engeland A, Furu K. The use of lithium, valproate or lamotrigine for psychiatric conditions in children and adolescents in Norway 2004-2. J Affect Disord 2009 Oct;117(3):208-11.

Bramness JG, Weitoft GR, Hallas J. Use of lithium in the adult populations of Denmark, Norway and Sweden. J Affect Disord 2009 Nov;118(1-3):224-8.

Clausen T, Havnes IA, Waal H. Overdosestatistikk – et komplisert regnskap. Tidsskrift for Den norske legeforening 2009 Nov 5;129(21):2233-6.

Hoiseith G, Karinen R, Sorlid HK, Bramness JG. The effect of scheduling and withdrawal of carisoprodol on prevalence of intoxications with the drug. Basic Clin Pharmacol Toxicol 2009 Nov;105(5):345-9.

Ravndal E, Amundsen EJ. Mortality among drug users after discharge from inpatient treatment: An 8-year prospective study. Drug Alcohol Depend 2009 Dec 16.

Waal H, Unclear concepts – unclear messages. Nordisk Alkohol - & Narkotikatidsskrift 2009 Vol 26. (6): 561 - 566

Sarfi M, Martinsen H, Bakstad B, Roislien J, Waal H. Patterns in sleep-wakefulness in three-month old infants exposed to methadone or buprenorphine. Early Hum Dev 2009 Dec;85(12):773-8.

○ RAPPORTER

Ruyter K, Solbakk J H, Waal H. Rusmiddelbrukeren og forskeren – etiske prinsipper, erfaringer og ettertanke. SERAF rapport 1/2009. 148 sider

Waal H, Clausen T, Håseth A, Lillevold P. LAR i Norge – 10 år. Statusrapport Legemiddelsassistert rehabilitering. SERAF rapport 2/2009. 108 sider

Gjersing L, Waal H, Clausen T. Evaluering av Klinikk Motivasjon, SERAF rapport 3/2009. ISBN: 978-82-93019-00-8. 86 sider

○ ANDRE PUBLIKASJONER

En fullstendig oversikt over bokkapitler, bokanmeldelser, konferansebidrag, postere, abstracts og annet publisert fra SERAF i 2009 finnes på vår hjemmeside:

<http://www.seraf.uio.no/>

○ RUSMEDISINSK INFORMASJONSGRUPPE

Det er etablert en rusmedisinsk informasjonsgruppe som er en arbeidsgruppe som møtes to ganger i året. I tillegg til SERAF består gruppen av representanter fra Folkehelseinstituttets avdeling for legemiddelepidemiologi og divisjon for rettstoksikologi, SIRUS og Helsedirektoratets avdeling for grupperettet folkehelsearbeid. Arbeidsgruppen ble dannet for å sikre en helhetlig informasjon fra de forskjellige enhetene, men har også fungert som et fint kontaktpunkt og bidratt til god informasjonsflyt og oppdatering på aktiviteten ved de andre enhetene.

UNDERSVISING

Faglig formidling utgjør en sentral del av senterets virksomhet. SERAF skal også være en akademisk base for undervisning og generell kunnskapsutvikling innenfor rusfeltet. Senterets faglige formidling i 2009 vil omfavne sentral undervisningsvirksomhet, videre- og etterutdanning av leger og psykologer og andre yrkesgrupper. SERAF driver veiledningsvirksomhet av første kull masterstudenter i masterprogrammet psykososialt arbeid. SERAF vil også være vertskap og bidra ved konferanser og seminarer.

○ SENTRAL UNDERVISNINGSVIRKSOMHET

- Studenter i masterprogrammet psykososialt arbeid selvmord, rus, vold og traumer.
- Medisinske studenter i 8. og 11. termin, forelesninger
- Basisgrupper og PBL-grupper for medisinstudenter
- Medisinske studenter 5 termin. Gruppeundervisning undersøkelser og diagnostikk.
- Forelesning for medisinske studenter 9 termin, Adolescent Medicine
- Internundervisning for assistent leger ved sykehus i Oslo
- Undervisning for ansatte i helse- og sosialsektoren i Oslo
- Undervisning for helse- og sosialansatte i de ulike helseregionene.

Forskerutdanningsprogram

Arbeidet med å opprette en forskerskole ble påbegynt i 2007. For å skille dette fra Universitetet i Oslos ordinære forskerskole har man valgt å kalle dette for et forskerutdanningsprogram i rus og psykiatri. Opprettelsen av programmet er et initiativ fra Institutt for psykiatri og vil være et samarbeid mellom SERAF og TOP, Tematisk område psykoser. Programmet vil bli finansiert av Helse Sør-Øst og Det medisinske fakultet, og det vil tilsettes forsker II og egen koordinator tilknyttet programmet. Etableringen av programmet er sterkt forsinket som følge av omorganiseringen ved Oslo Univeristetssykehus og Det medisinske fakultetet. I påvente av en egen forskeropplæring i rus og psykiatri feltet deltar PhD-studentene på et ukentlig internt PhD-kurs som er godkjent for 4,5 studiepoeng. Det arrangeres også i samarbeid med TOP spesielle kurs i statistikk og psykometri. Utover dette deltar våre PhD-studenter i et fullverdig PhD-program ved Det medisinske fakultet.

o MASTERPROGRAM I PSYKOSOSIALT ARBEID – SELVMORD, RUS, VOLD OG TRAUMER

Masterprogrammet i psykososialt arbeid- selvmord, rus, vold og traumer ble åpnet 7. september i 2009. Programmet hadde 231 søkere totalt av disse ble 66 tilbytt plass. For studieretning rus var det 71 søkere, derav 49 kvalifiserte og 22 som blir tatt opp.

Arbeidet med å få opprettet et mastergradsprogram i samarbeid med Nasjonalt senter for selvmordsforskning – og forebygging (NSFF), og Norsk kompetansesenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) startet i 2006. Bakgrunnen for initiativet er behovet for et bredt

tverrfaglig undervisningstilbud innen psykososialt arbeid, med mulighet for faglig fordypning og spesialisering.

Mastergradsprogrammet i psykososialt arbeid - selvmord, rus, vold og traumer er tverrfaglig sammensatt og forankret ved Institutt for psykiatri (nå Institutt for sykehusmedisin) ved Det medisinske fakultet. Alle de tre samarbeidende fagenhetene har tilknytning til Universitetet i Oslo og driver eget forsknings- og utviklingsarbeid. Enhetene representerer nasjonal spisskompetanse innenfor sine respektive fagområder og tilbyr undervisning og veiledning basert på høy faglig kompetanse.

Målsetting og målgruppe

Studiet har som mål å utdanne fagpersonell til å drive praktisk og vitenskapelig arbeid innen problemområdene selvmordsforebygging, rus- og

avhengighetsproblematikk og vold og traumatisk stress. Studentene skal få kompetanse til å forske og utvikle ny kunnskap, samt å gjennomføre evidensbaserte tiltak rettet mot praksisfeltet.

Studiet retter seg primært mot yrkesgrupper med fullført helse- og/eller sosialfaglig/pedagogisk utdanning av minimum 3 års varighet og som har minst 2 års relevant yrkespraksis.

Omfang og organisering

Studiet er organisert som et deltidsstudium med 120 studiepoeng fordelt over 3 år. Det tas sikte på at studiet vil ha omkring 50 studenter ved hvert opptak. Undervisningen er lagt til hele eller halve ukessamlinger, stort sett i Oslo. Programmet tilbyr tre studieretninger:

- Selvmordsforebyggende arbeid
- Rus- og avhengighetsproblematikk
- Vold og traumatisk stress

Fordypning – Rus og avhengighetsproblematikk

Etter å ha deltatt på obligatoriske fellesemner vil studentene velge fordypning innen ett av de tre områdene. Studentene som velger fordypning inne rus- og avhengighetsproblematikk vil gjennomgå to obligatoriske moduler:

✓ Rus og avhengighet (30 stp)

Et overordnet mål er å gi kunnskap som kan danne grunnlag for en faglig god praksis. Man skal kjenne kunnskapsgrunnlaget for rusmiddelfeltet slik at man kan iverksette, gjennomføre og evaluere tiltak i tråd med forskningsresultater, faglige anbefalinger og utviklingslinjer på området.

Emnet skal gi studentene en tverrfaglig kunnskap om rus- og avhengighetsrelaterte tilstander innenfor rammen av en biopsykososial modell. Studentene skal utvikle en omfattende og integrert forståelse av kunnskapsgrunnlaget for teorier om rus og avhengighet. Sentrale stikkord for dette emnet vil være:

- rusmidler og hjernen
- rus, avhengighet og samfunn
- forebygging av rusproblemer
- medikamentelle behandlingsmetoder
- psykososiale behandlingsmetoder

✓ Rus og psykiatri (10 stp)

En overordnet målsetting med dette emnet vil være økt kunnskap, kompetanse og

forståelse av sammenhengen mellom rus og psykiske lidelser. I emnet vil betydningen av evidensbasert praksis bli vektlagt.

I dette emnet vil studentene få økt kunnskap om sammenhengen mellom rus og psykiske lidelser. Undervisningen vil omfatte behandlingen av psykiske lidelser hos rusavhengige og behandling av rusproblemer hos pasienter med psykiske lidelser.

Sentrale stikkord vil blant annet være:

sammenhengen mellom rus og psykiske lidelser

diagnose og diagnosesystemer

psykiske lidelser som psykose, angst, depresjon og spise- og atferdsforstyrrelser

psykiske lidelser og personlighetsforstyrrelser

behandling, omsorg og rehabilitering

etiske avveininger

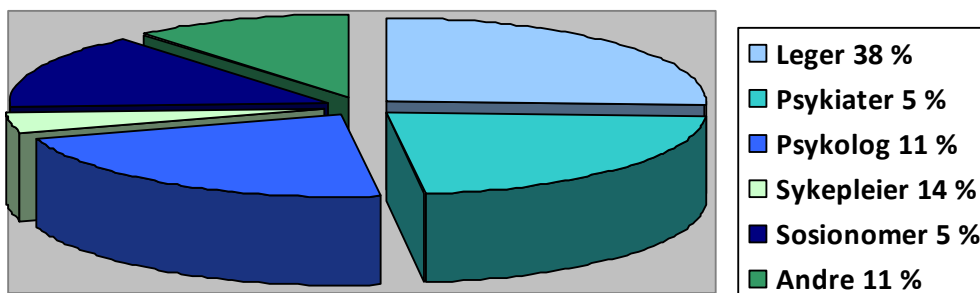
For mer informasjon om master i psykososialt arbeid se egen nettside:

<http://www.uio.no/studier/program/erf-psykosos-master/>

o VIDERE- OG ETTERUTDANNING

I 2009 har SERAF holdt en rekke kurs som del av vårt videre- og etterutdanningstilbud. I løpet av året har vi hatt 170 deltakere som har benyttet seg av vårt kurstilbud. Kursene har hatt et bredt faglig nedslagsfelt og deltakernes yrkesmessige bakgrunn er variert.

Kursdeltakesle etter yrkesbakgrunn

Alle kursene er godkjent innenfor relevante spesialiteter i legeforeningen og psykologforeningen. Det har blitt trykket opp egen kurskatalog som har blitt distribuert til relevante fagmiljøer innen rusfeltet.

o ALLMENNMEDISINSKE KOMPETANSETILTAK

I løpet av året som har gått har SERAF startet arbeidet med å utvikle regionsvise kurs i rusmedisin. Det er ansatt en ny studiekonsulent knyttet til prosjektet som vil koordinere og utvikle arbeidet videre i 2010. Hovedformålet med prosjektet er å etablere regionale kurspakker innen rus- og avhengighetsproblematikk som skal tilbys de regionale kompetansesentrene for å øke kompetansen og gjøre kurstilbudet mer tilgjengelig for allmennleger i de ulike regionene. For at våre kurs skal bli mest mulig tilgjengelig, ønsker vi å benytte digitale kursverktøy og såkalt web-casting som gjør det mulig å nå flere deltakere. IT-tjenesten ved UiO tilbyr utleie av egnet utstyr for dette formålet.

Samarbeid med Allmennlegeforeningens referansegruppe for rusmedisin

I utarbeidelsen av kurspakken som er et ledd i de allmennmedisinske kompetansetiltakene har vi et tett samarbeid med Allmennlegeforeningens referansegruppe for rusmedisin som ledes av Ivar Skeie. Referansegruppen kommer med viktige innspill på kursinnholdet slik at dette blir skreddersydd til allmennlegenes behov og interesser. I samarbeid med referansegruppen er SERAF engasjert til å etablere og oppdatere en side om rusmedisin på nettstedet fastlegen.no

Nidaroskongressen

19. og 20. oktober 2009 arrangerte SERAF et klinisk emnekurs i samarbeid med referansegruppa for rusmedisin på Nidaroskongressen som er en samlingskongress med parallelle seminar for allmennleger. Det var god oppslutning på kurset og det var en positiv erfaring å arrangere kurs på et samlingspunkt for allmennleger. Vi har derfor planer om å stille med tilsvarende kurspakke på Primærmedisinsk uke som arrangeres i Oslo 28. og 29. oktober 2010.

Regionsvise kurs i rusmedisin

Det ble avholdt ett regionsvist kurs i 2009 i Bergen i samarbeid med Hordaland legeforening og Bergensklinikkene. Vi har et ferdig planlagt kurs som vil bli holdt i Midt-Norge i september 2010 i samarbeid med KoRus-Midt og Fylkesmannsembetene for fylkene i Midt-Norge.

ARRANGERTE KURS

○ KURS I RUSMIDDELMEDISIN

Modul I (Grunnlagskunnskap): 20.-21. april 2009, SERAF

Modul II (Behandlingsspørsmål): 27.-28. april 2009, SERAF

Vi har avholdt semestervise universitetskurs i rusmiddelmedisin, på til sammen 4 dager. Kurset er delt opp i en Grunnlagsmodul og en Behandlingsmodul. Kurset tar sikte på å øke kompetansen i behandling og oppfølging av pasienter med rusmiddelrelaterte problemer. Kurset ledes av professor Helge Waal ved SERAF.

○ KURS I ADAD (ADOLESCENT ASSESSMENT DIALOGUE)

29. -30. april, SERAF

Dette er et dagsseminar for utveksling av erfaringer rundt bruken av kartleggingsverktøyet Adolescent Assessment Dialogue (ADAD) i Norge. ADAD er et internasjonalt anvendt instrument for å kartlegge ungdoms bruk av rusmidler og problemer innenfor andre livsområder. ADAD er konstruert som et flerdimensjonalt verktøy som i tillegg til rusmiddelbruk omfatter fysisk og psykisk helse, utdanning, familie og sosiale forhold, og kriminalitet. Seminaret blir arrangert av SIRUS, SERAF og Tyrili FoU, og ledes av Grethe Lauritzen, seniorrådgiver ved SIRUS/SERAF.

○ KURS OM FORSTÅELSE OG BEHANDLING AV SPILLEAVHENGIGHET

25. mai 2009, SERAF

Dette er et dagskurs som har som målsetting å bidra til økt forståelse og kompetanse om spilleavhengighet blant yrkesgrupper som arbeider med spørsmål relatert til dette problemfeltet. Kurset ledes av psykiater Hans Olav Fekjær.

○ KURS OM 12-TRINNSMODELLER FOR BEHANDLING AV AVHENGIGHETSTILSTANDER

11. mai 2009, SERAF

Dette kurset tar sikte på å øke kunnskap og kompetanse omkring bruk av 12-trinnsbehandling av avhengighetstilstander. Kurset ledes av psykiater Kjell Hultmann.

○ FORDYPNINGSKURS I RUS OG PSYKIATRI

8.-9. juni 2009, SERAF

Dette kurset går over 3 dager. Kurset har som målsetting å øke kunnskap om sammenhengen mellom – og behandlingen av rus og psykiatri. Kurset ledes av professor Edle Ravndal ved SERAF.

KONFERANSER OG SEMINARER

SERAF har vært ansvarlig og delansvarlig for en rekke ulike seminarer og konferanser i 2009, både nasjonalt og internasjonalt.

○ PRESCRIPTION DRUG ABUSE 2009

Konferansen *Prescription Drug Abuse* ble avholdt 18. og 19.

november på Oslo kongressenter.

Konferansen ble arrangert i samarbeid med

Folkehelseinstituttets avdeling for legemiddelepideemiologi og

finansiert av Forskningsrådets program for rusmiddelforskning. Konferansens første dag besto av plenums foredrag med internasjonalt anerkjente forskere med allmenmedisinsk fokus. Vi hadde gleden av å tilby foredrag fra Prof. Malcolm Lader, Prof. Franz Zitzman og Prof. Ineke Neutel.

Det var 130 deltakere på dag 1. Dag nummer to var et forskerseminar for forskere som hadde eller ville starte prosjekter innenfor problematisk bruk av forskrevne legemidler. Seminaret hadde 43 deltakere.

○ LOSS OF SADNESS

Seminaret *Loss of Sadness: Are We Misdiagnosing Normal Emotions as Clinical Depression* ble avholdt 23. november 2009. Jerome C. Wakefield fra New York University foreleste og seminaret hadde 53 deltakere. *Loss of Sadness* ble arrangert i samarbeid med Olav Gjelsvik ved CSMN; Centre for the study of Mind in Nature, UiO.

○ KONFERANSER BESØKT I ÅR

SERAF har bidratt med en rekke presenasjoner både på internasjonale, nordiske og nasjonale konferanser i 2009.

AATOD 2009

American Association for the Treatment of Opioid Dependence, 25-29. april 2009, New York, USA

- **Clausen, T.** Opioid Maintenance Therapy (OMT) and cardiac arrhythmia; Mortality assessment in a Norwegian national registry study

ASAM 2009

American Society of Addiction Medicine, 30. april -3. mai, New Orleans, USA

SERAF hadde følgende bidrag:

- **Lobmaier, Philipp Paul; Kunøe, Nikolaj; Gossop, Michael; Waal, Helge.** A Randomized Controlled Trial on Naltrexone Implants and Methadone Maintenance Among Heroin Dependent Inmates: Results 6 Months After Prison Release.

NCGP 2009

Nordic Congress of General Practice, 13-16. mai. København, Danmark.

- **Skeie, Ivar; Lindbæk, Morten; Brekke, Mette; Waal, Helge.** Does Opioid Maintenance Treatment with methadone or buprenorphine reduce the burden of somatic disease among opioid addicts?

CPDD 2009

The College on Problems of Drug Dependence 20-25 juni 2009, Reno, USA

SERAF hadde følgende bidrag:

- **Vederhus, John-Kåre; Kristensen, Øistein; Laudet, Alexandre; Clausen, Thomas.** Attitudes toward 12-step groups and referral practices in a culture naive to 12-step ideology.
- **Lobmaier, Philipp Paul; Kunøe, Nikolaj; Gossop, Michael; Waal, Helge.** A Randomized Controlled Trial On Naltrexone Implants And Methadone Maintenance Among Heroin-Dependent Inmates: Results 6 Months After Prison Release.

NPC 2009

Nordic Congress of Psychiatry 22. – 25. september 2009, Stockholm, Sverige

- **Bramness, Jørgen** Methamphetamine use and acute psychosis.

ISAM 2009

International Society of Addiciton Medicine, 23-26.september 2009, Calgary, Canada.

SERAF hadde følgende bidrag:

- **Anchersen, Katinka; Hansteen, Viggo; Gossop, Michael; Clausen, Thomas; Waal, Helge.** QTc Prolongation during opioid maintenance treatment: congenital long QT syndrome and cardiac management.
- **Waal, Helge.** Addiction Medicine is now decided to be a certified medical specialty in Norway.
- **Waal, Helge.** Norwegian OMT - a high threshold program in transition, or: the last days of the self-righteous?
- **Skaug, Kjell; Rykkvin, Rikard; Wüsthoff, Linda Elise; Hauge, Joakim; Steen, Tore W.** Has the hepatitis C epidemic culminated among drug users? Blood borne infections among drug users in Oslo, Norway.
- **Waal, Helge; Kunøe, Nikolaj; Lobmaier, Philipp Paul; Christophersen, Asbjørg S.** Sustained Release Naltrexone, a promising alternative in treatment of opiate addiction.

KBS 2009

Kettil Bruun Society for Social and Epidemiological Research on Alcohol, Nordisk velferdssenter, Stockholm, Sweden, 7-9 October 2009

SERAF bidro med følgende bidrag:

- Differences in Treatment Practises and Outcomes within a National Opioid Maintenance Treatment Programme
- Treatment Practices and Outcomes are Associated with Staff Attitudes in Opioid Maintenance Treatment
- Models, implications and meanings of alcohol and drug treatment systems

APSAD 2009

Australasian Professional Society on Alcohol and other Drugs 1-4.november, Darwin, Australia

SERAF hadde følgende poster:

- **Medhus, Sigrid; Mordal, Jon; Holm, B; Mørland, Jørg; Gossop, Michael; Bramness, Jørgen Gustav.** A Comparison Between Acutely Admitted Psychiatric Patients Positive And Negative For Amphetamine.

◦ JEVNLIGE SEMINAR

Forskningsforum for rusfeltet

I mars arrangerte SERAF forskningsforum på vegne av Programstyret for rusmiddelforskning med presentasjoner av forskningsprosjekter med støtte fra programmet. Dette var et fint treffpunkt mellom forskere og programstyret. Seminaret vil bli gjort til en årlig begivenhet og neste år inviteres alle som har midler fra programmet, også de som er tilknyttet andre forskningsinstitusjoner.

Nasjonale kontaktmøter for LAR-feltet

Det ble avholdt 3 kontaktmøter for LAR-ledere i 2009, derav ett var et utvidet arrangement for alle ansatte i LAR. Dette seminaret ble avholdt i Trondheim.

Fredagsforum

SERAF innførte i 2006 faste ukentlige fredagsforum med presentasjon av ett eller flere forskningsprosjekter. I løpet at 2009 har vi hatt en rekke interne og eksterne bidragsyttere på disse møtene. Hensikten med møtene har vært å skape et forum for presentasjon av egen og andres forskning innen rusfeltet. Dette gir senterets ansatte og andre deltakere en anledning til både å gi og få innspill til utvalgte forskningsprosjekter.

SAMARBEID OG NETTVERKSBYGGING

SERAF skal være et nasjonalt knutepunkt innen forskning på rusfeltet og skal ha en koordinerende rolle i forhold til nettverksbygging innen området. Senteret har i året som har gått etablert og videreført et bredt samarbeid med ulike aktører innen feltet. Dette nettverket har vært av stor betydning for faglig utvikling og kontinuitet, både når det gjelder forskning, formidling og generell drift av senteret.

o SENTRALE SAMARBEIDSPARTNERE

Universitetet i Oslo

SERAF var frem til desember 2009 organisert under Institutt for psykiatri, Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo. I 2010 vil senteret ligge under Institutt for sykehusmedisin, avdeling for psykisk helse og avhengighet. SERAF var i 2009 representert i instituttrådet. Instituttets sekretariat har vært viktige samarbeidspartnere i spørsmål omkring økonomi og personal.

Fanny Duckert som er ansatt i en 20 % stilling har sitt daglige virke som professor ved Psykologisk institutt.

Vi har ansatt to stipendiater som er tilknyttet Psykologisk institutt, Enhet for kognitiv utviklingspsykologi; Monica Sarfi og Carolien Konijnenberg. Konijnenberg er i første fase av sitt stipend som er en videreførelse av stipendiatprosjektet til Sarfi. Konijnenberg utfører kognitive undersøkelser ved Enhet for kognitiv utviklingspsykologi, under hovedveiledning av Melinda Meyer. I 2009 er også samarbeidet mellom SERAF, Seksjon for selvmordsforebygging- og forskning, og Norsk kompetansesenter om vold og traumatisk stress for drift av felles mastergrad i psykososialt arbeid videreført. Dette samarbeidet har fungert svært bra.

SERAF har i tillegg hatt et godt samarbeid med USIT - Universitetets senter for informasjonsteknologi når det gjelder utvikling av SERAFs hjemmesider og filming av kurs og foredrag.

Norges Forskningsråd ved program for rusmiddelforskning

Den viktigste finansielle bidragsyteren til SERAF er program for rusmiddelforskning i Norges forskningsråd. Vi er i dialog med programstyret angående utviklingen av SERAF og får nyttige signaler om hvor man ønsker at SERAF skal satse og hva SERAF bør få til.

Hvert år finansierer også programmet en konferanse som SERAF og programstyret i samarbeid. I 2009 var temaet misbruk av reseptbelagte legemidler og ble arrangert under navnet *Prescription Drug Abuse*.

Folkehelseinstituttet

SERAF har i 2009 fortsatt sitt nære samarbeid med Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Dette har vært konkrete samarbeidsprosjekter av ulike slag med Divisjon for rettstoksikologi og rusmiddelforskning og Avdeling for legemiddelepidemiologi. SERAF har fått tilgang til registerdata, fått gjennomført analyser og det har vært samarbeidet om veiledning av doktorgradskandidater.

Konferansen *Prescription Drug Abuse* ble i år arrangert i samarbeid med Divisjon for legemiddelepidemiologi ved Folkehelse instituttet (FHI).

Seraf har støttet søknad og vil inngå som samarbeidspartner i prosjektet; Evaluering av hurtigtester for å påvise rusmidler i spyttprøver tilknyttet Divisjon for rettstoksikologi og rusmiddelforskning.

Helsedirektoratet

En rekke prosjekter og stillinger ved SERAF er finansiert av ulike avdelinger i Helsedirektoratet, men den viktigste samarbeidspartneren har vært avdeling for rusmidler.

Oslo Universitetssykehus HF

SERAF holder til ved Oslo universitetssykehus og er samlokalisert med LAR Øst - Avdeling spesialiserte poliklinikker. Senteret har blant annet fungert som sekretariat og utrederavdeling for nasjonalt møte for LAR-feltet som arrangeres 3. ganger i året. Den fysiske organiseringen med tilgang på velegnede lokaler for møter, seminarer og kurs har også vært av stor betydning for å kunne ivareta den nødvendige faglige virksomheten ved senteret.

Frode Willoch leder prosjektet "Cognitive function and neurobiological assessment of medication assisted rehabilitation" knyttet til OUS, Aker.

Lovisenberg Diakonale sykehus

SERAF har i 2009 fortsatt sitt samarbeid med Lovisenberg Diakonale Sykehus og har veiledet to doktorgradsstipendiater (Sigrid Medhus og Jon Mordal). Jon Mordal har gått fra en stilling på LDS til SERAF for å avslutte sitt doktorgradsprosjekt mens Sigrid Medhus fortsetter sin stipendiatperiode enda en tid.

Den norske legeförening

Administrativ leder ved SERAF har sekretærfunksjon i Norsk forening for rus- og avhengighetsmedisin. Videre er stipendiat Katinka Anchersen nestleder i foreningen. Dette er en fin anledning til å få innsikt i prosessene rundt leger i rusfeltet.

I utarbeidelsen av kurspakken som er et ledd i de allmennt medisinske kompetansetiltakene har vi et tett samarbeid med Allmenntlegeforeningens referansegruppe for rusmedisin som ledes av Ivar Skeie. Referansegruppen kommer med viktige innspill på kursinnholdet slik at dette blir skreddersydd til

allmennlegenes behov og interesser.

12. og 13. november arrangerte SERAF regionsvist kurs i rusmiddelmedisin i samarbeid med Hordaland legeforening.

De regionale kompetansesentrene for rus

SERAF bidro på Kompetansesenternes samling på Hurtigruta 22.-24. september 2009.

KoRus- Midt har vært samarbeidspartnere om et felles kurs for leger i Midt-Norge, dette vil avholdes i Trondheim september 2010.

SERAF har bidratt med foredrag på KoRus-Nord sin konferanse "Te ka slags nøtte" 14.-16. oktober.

SERAF har bidratt i nettverket om avgiftning organisert av KoRus Sør, Borgestadklinikken. Helge Waal holdt foredrag om "Beste praksis for avgiftning – en kunnskapsoppsummering om alkoholavgiftning 21. september 2009. KoRus-Sør vil være medarrangør for et regionsvist kurs som skal avholdes i Buskerud høsten 2010.

KoRus-Vest, Bergensklinikkene var medarrangør for rusmiddelmedisinkurset som ble arrangert i Bergen 12. og 13. november.

SERAF ved Stipendiat Jon Mordal har bidratt med symposium ved Nordiske konferanse om rus og psykiske lidelser arrangert av blant annet KoRus-Øst, Sykehuset innlandet HF.

Oslo Kommune, rusmiddeletaten

Oslo Kommune, rusmiddeletaten har bevilget midler til evalueringsstudien av Klinikk motivasjon som ble avsluttet og rapportert i 2009.

Videre har de innvilget midler for 2010 til en helhetlig gjennomgang av overdosedødsfallene i Oslo i perioden 2006, 2007 og 2008

Statens institutt for rusmidelforskning, SIRUS

SERAF har i 2009 vært bidragsytere til de europeiske narkotikamyndigheters rapport om narkotikasituasjonen i Norge, redigert av SIRUS. Et kapittel utgående fra SERAF omhandler bruken av amfetamin og metamfetamin i vårt land

- Bramness JG. Problem amphetamine and methamphetamine use, related to consequences and responses. In Hordvin O. *The drug situation in Norway 2009. Annual report to the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction – EMCDDA* (pp. 61-7), SIRUS, Oslo 2009.

Universitetet i Bergen

Helge Waal har vært 2. opponent på dr. grads disputas ved Universitetet i Bergen, Psykologisk Fakultet. Kandidaten var Helge Molde som disputerte med avhandlingen *Pathological gambling: prevalence, mechanisms and treatment outcome*.

Brukerorganisasjonene

Det ble avholdt ett møte med representanter fra brukerorganisasjonene i 2009. Følgende organisasjoner var representert: Rusmisbrukernes interesseorganisasjon; RiO, Forening for human narkotikapolitikk, ProLAR og LAR-nett. Dette var et fruktbart kontaktpunkt både for forskere og brukere, og det ble enighet om å gjøre dette til en jevnlig begivenhet. Vi tar sikte på møte med et brukerutvalg 1-2 ganger i året.

Internasjonale samarbeidspartnere

Av internasjonale samarbeidspartnere har SERAF blant annet hatt prosjektrelatert samarbeid med Maudsley Institute of Addiction Research, London og John Hopkins University, USA.

SERAF har også knyttet til seg gjesteprofessor Michael Gossop som til daglig arbeider som professor ved National Addiction Centre, King's College London. Både senteret og samarbeidspartnerne har hatt god og gjensidig nytte av utveksling av forskning og kompetanse i forhold til vår virksomhet.

Michael Morgan er professor ved University of Sussex i Brighton og bidrar i sitt 20 % engasjement med undervisning av masterstudenter og vil fremover veilede de samme studentene i oppgaveskriving.

I løpet av 2009 har SERAF også samarbeidet med sentrale internasjonale miljøer for å utvikle konferanser og seminarer, herunder PDA-konferansen i Oslo.

Andre samarbeidspartnere

SIRUS (Statens institutt for rusmiddelforskning), SINTEF og Nasjonalt folkehelseinstitutt har vært sentrale samarbeidspartnere når det gjelder utvikling av tverrfaglig forskning, kunnskap og undervisning på rusmiddelområdet. Det er også etablert samarbeid med Kompetansesenter for dobbeltdiagnoser rus og psykiatri ved Sykehuset Innlandet HF, med Østnorsk kompetansesenter for rus og med forskningsavdelingen ved Sørlandet sykehus, avdeling for rus og avhengighet.

Alle har vært viktige samarbeidspartnere i utvikling av både enkeltprosjekter og generell forskningsutvikling ved senteret.

SERAFs fagråd

SERAFs fagråd er et samarbeidsorgan med representasjon fra Universitetene i Norge samt andre relevante fagmiljøer innen rusfeltet. Rådet skal følge med i og gi innspill i forhold til senterets utvikling og ha en veiledende rolle i forhold til

senterets ledelse. Senterledelsen plikter å utarbeide rapporter om fremdrift på senterets satsningsområder med samlet vurdering av utviklingen før rådsmøtene. Rådet møter 2 ganger i året. Referater fra disse møtene legges ut på SERAFs hjemmesider.

Sammensetning i SERAFs fagråd 2009:

- Finn Konow Jellestad, førsteamanuensis ved Det psykologiske fakultet, Universitetet i Bergen (rådsleder)
- Fanny Duckert, professor og Instituttleder ved det Psykologisk institutt, Universitet i Oslo
- Ingeborg Rossow, forskningsleder ved SIRUS - Statens institutt for rusmiddelforskning
- Jørg Mørland, professor og divisjonsdirektør ved div. for rettsstoksikologi og rusmiddelforskning, Folkehelseinstituttet
- Jan Egil Wold, førsteamanuensis, Norges teknisk naturvitenskaplige universitet.
- Magnhild Høie, førstelektor ved Fakultet for Helse- og idrettsfag, Universitetet i Agder
- Hildegunn Sagvaag, førsteamanuensis ved Universitetet i Stavanger
- Odd Nilsen, professor ved Institutt for samfunnsmedisin, Universitetet i Tromsø
- Rune Tore Strøm, psykiater ved Klinikk rus og avhengighet, Aker universitetssykehus HF
- Pernille Karlsen, administrativ leder ved SERAF, Universitetet i Oslo (sekretariat).

o ANDRE BIDRAG MED RUSMEDISINSK KOMPETANSE

Olsenutvalget

Fra senhøstes 2009 har SERAF vært bidragsytrere i forbindelse med utvalget ledet av Ann-Kristin Olsen som har sett nærmere på sammenhengen mellom drap begått i Norge og psykisk sykdom. Et eget kapittel i denne offentlige utredningen er viet rusens betydning for drap og vold og rusens betydning for disse hendelsene hos pasienter med primære psykiske lidelser. NOU-en vil bli ferdigstilt i løpet av første halvdel av 2010.

Høringer

SERAF har vært en høringsinstans for De nasjonale faglige retningslinjene for gravide i legemiddelassistert rehabilitering (LAR) og oppfølging av familiene frem

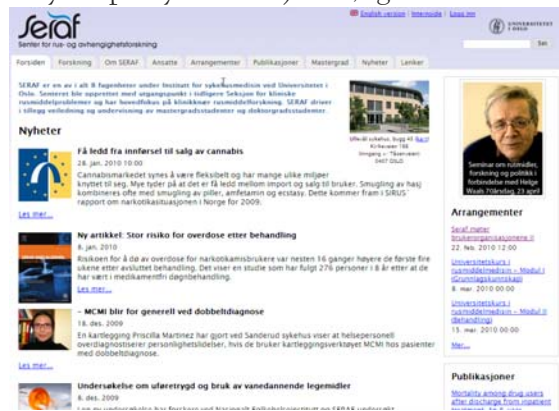
til barnet når skolealder.

SERAF har også vært høringsinstans for De nasjonale faglige retningslinjene for Legemiddellassistert rehabilitering.

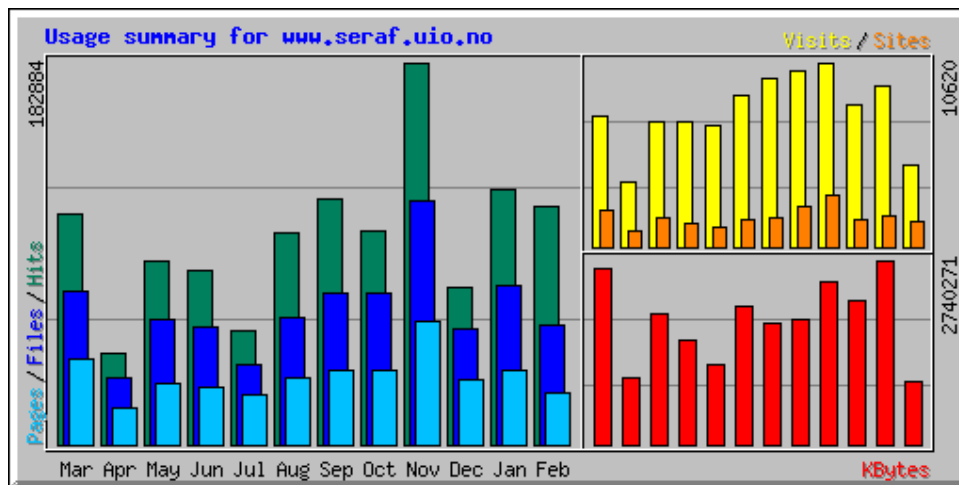
o NETTSIDE (WWW.SERAF.UIO.NO)

SERAF har utarbeidet en velegnet og effektiv hjemmeside med hensyn til formidling og nettverksbygging. På hjemmesiden legges det fortløpende ut informasjon om relevante nyheter som publikasjoner, forskningsprosjekter og mediebidrag. I tillegg har hjemmesiden faste linker til oppdatert informasjon om senterets forskning, publikasjoner, undervisning, arrangementer og mastergrad. Senterets hjemmeside har en oversiktlig og brukervennlig profil og tilbakemeldinger fra brukere har vært svært positive.

Siden har blant annet RSS-funksjon (Really Simple Syndication). RSS, også kalt 'levende bokmerker', er en ordning der en nettleser på en datamaskin henter nyheter eller annet materiale fra internett fortløpende og automatisk og sender til en oppgitt e-post adresse. Dette er en enkel måte for brukerne av hjemmesiden til å holde seg oppdatert på hva som til enhver tid legges ut av nyheter og lignende. Hjemmesiden benytter også e-pay, en enkel universitetsbasert løsning for betaling og registrering av kursdeltaker.

Antall besøk på nettsidene i 2009 har i følge statistikken gjennomsnittlig vært 261,25 pr dag. Antall treff skrev seg til 3288 pr dag. Det var ekstra stor aktivitet i november, det kan ha sammenheng med PDA-konferansen som gikk av stabelen 18. og 19. november.

: SAMARBEID OG NETTVERKSBYGGING

Som en del av SERAFs nettverksfunksjon og utvikling av de fire nevnte forskningsgruppene har det blitt utarbeidet et "Interaktivt forum for forskning på rusfeltet": www.seraf.uio.no/forskning/Interaktivt%20forum/index.html. Her er det mulig å registrere rusrelaterte forskningsprosjekter med korte prosjektbeskrivelser, bakgrunn og yrke, arbeidssted, kontaktopplysninger, etc. Det skal også bli et diskusjonsforum hvor det bli mulighet til å diskutere både forskningsprosjekter og rusrelaterte problemstillinger generelt. Forumets målgruppe vil være forskere og andre med interesse for rusmiddelforskning. Hensikten med dette interaktive forumet er å samle og synliggjøre forskningsprosjekter på rusfeltet gjennom økt interaktiv tilgjengelighet for å skape

ØKONOMI OG REGNSKAP 2009

SERAF – Senter for rus- og avhengighetsforskning har mottatt faste tilskudd fra to hovedkilder i 2009: Helsedirektoratet og Norges forskningsråd. Senteret har i tillegg disponert midler fra kursinntekter, samt tilskudd knyttet til enkeltprosjekter ved senteret. I oversikten nedenfor er disse prosjektene delt opp for å tydeliggjøre regnskapet.

o REGNSKAP FASTE TILSKUDD

Hdir	Bevilgning	Kostnader	Restbeløp
Bevilgning	4 200 000		
Overskudd 2008	142 749		
Fast lønn		-1 554 492	
Andre lønnskostnader		-674 749	
Reiser		-58 624	
Kjøp av tjenester		-34 601	
Kjøp av utstyr		-188 376	
Øvrige driftskostnader		-181 911	
Investeringer		-3 266	
Dekningsbidrag		-558 674	
TOTAL	4 342 749	-3 254 693	1 088 056

NFR	Tilskudd	Kostnader	Restbeløp
Bevilgning	8 087 000		
Overført fra 2008	1 933 627		
Fast lønn		-4 192 784	
Variabel lønn		-79 833	
Andre lønnskostnader		-2 001 512	
Reiser		-473 535	
Kjøp av tjenester		-60 096	
Kjøp av utstyr		-201 479	
Øvrige driftskostnader		-948 890	
Investeringer		-55 619	
Dekningsbidrag		-1 542 886	
TOTAL	10 020 627	-9 554 405	466 222

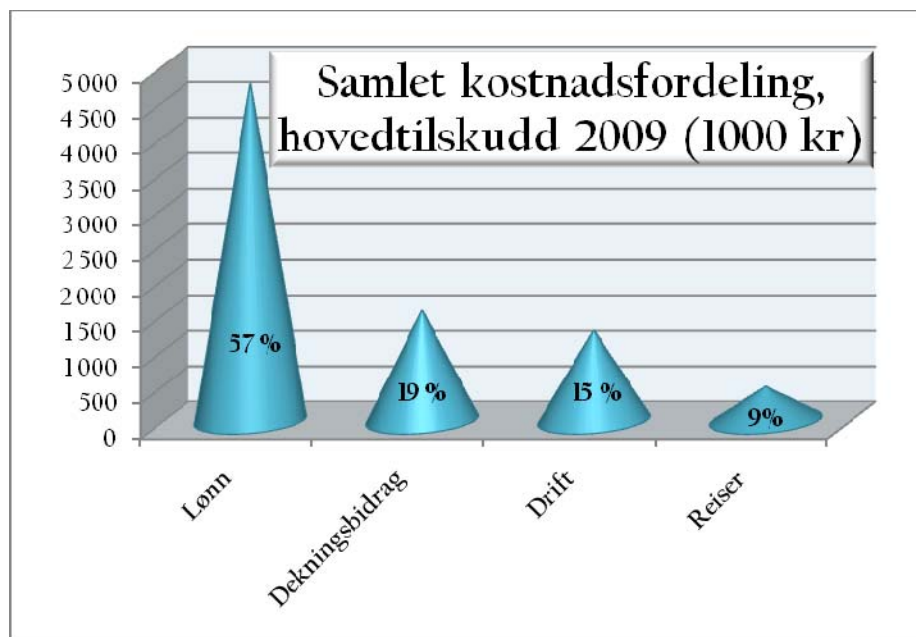
o REGNSKAP ENKELTTILSKUDD

Prosjekt	Inntekter 2009	Kostnader	Overført 2010/ Restbeløp
Mor og barn i LAR (NFR)	596 683	- 385 832	210 851
Kriminalitet i LAR (NFR)	1 198 624	- 375 813	822 811
Allmenmed. Kompetansetiltak (Hdir)	947 142	- 656 584	290 558
Videointervensjoner (Hdir)	398 000	0	398 000
Videointervensjoner (KorFor)	200 000	0	200 000
Kursinntekter	157 095	- 247 902	-90 807
*Konferansestøtte PDA (NFR)	357 615	- 353 885	146 115
*Klinikk motivasjon (Oslo kommune)	310 115	- 305 676	4 439

o TILSKUDD FRA IPSYK-STRATEGISKE FORSKNINGMIDLER

Prosjekt	Inntekter 2009
Krim i LAR v/Thomas Clausen	25 000
LAR-registerstudie v/Thomas Clausen	119 500
Kost-nytte v/Edle Ravndal	102 000
ASI/ADAD v/Helge Waal	40 000
Totalt fra IPSYK	286 500

o KOMMENTAR TIL REGNSKAP

Faste tilskudd

Regnskap for tilskudd fra Helsedirektoratet viser et mindre restbeløp på til sammen kr 1088 056 ved utgangen av 2009. Dette restbeløpet vil bli søkt overført til bruk i 2010.

Årsaken til det store overskuddet er at ansettelsene av administrativ leder og professorer i bistillinger tok lengre tid enn ventet. Det ble ansatt ny administrativ leder i november og den foregående sluttet i februar.

Når det gjelder tilskudd fra Norges forskningsråd var det opprinnelig på 10 mill. I samråd med SERAF ble siste tertial av tildeling for 2009 redusert på grunnlag av mindre behov ved utgangen av 2009 enn først antatt. Disse midlene vil bli tilført senteret ved slutten av finansieringsperioden.

Samlet kostnadsfordeling viser at mesteparten av midlene ble benyttet til lønn og dekningsbidrag (dekningsbidrag skal dekke indirekte utgifter for institutt for psykiatri og beregnes som 25 % av lønnsutgifter). Av de øvrige kostnadene viser regnskapet at 19 % har blitt benyttet til generell drift, her under alle innkjøp, investeringer og kontorinteriør i det nye bygget. Andelen av utgifter knyttet til formidling er lav da de fleste kostnader her tas fra egen prosjektkonto knyttet til drift av SERAFs kursvirksomhet.

Enkeltbevilgninger

SERAF har fra Forskningsrådet fått midler til å ansette to stipendiater for å jobbe i prosjektet "Gravide mødre og barn i LAR". Den ene av disse; Carolien Konijnenberg er tilknyttet Psykologisk Institutt og skal gjøre kognitive undersøkelser av barna til mødre i LAR. Den andre; Ingunn Olea Lund har sitt arbeidssted ved SERAF og skal se på hvordan det går med mødrene.

Forskningsrådet har også gitt midler til å undersøke hvordan kriminalitetsmønsteret endres i forbindelse med LAR. Stipendiat Anne Bukten er ansatt på disse midlene.

Helsedirektoratets bevilgning til allmenmedisinske kompetansetiltak har et restbeløp på kr 290 585, dett vil bli brukt opp til lønnsmidler innen kort tid.

SERAF har fått innvilget kr 500 000 fra Norges forskningsråd for arrangement av Prescription Drug Abuse konferansen 18. – 19. november 2009.

Våren 2009 utlyste Institutt for psykiatri *Strategiske forskningsmidler*. SERAF sendte en rekke søknader og fikk innvilget til sammen 286 500 kr som var øremerkede midler til de gitte prosjektene.

Konklusjon

Tilskuddene har blitt benyttet i tråd med intensjonene. Senteret har ved årets utløp utgående balanse på enkelte av prosjektene, dette gjelder særlig fast tilskudd fra Helsedirektoratet. Disse midlene ønsker senteret å benytte i 2010.

SERAFS SATSNINGER 2010

SERAf har i 2009 hatt stor aktivitet og i 2010 vil vi i noen grad konsolidere stillingen og bruke interne midler framfor å lansere mange nye prosjekter. I 2010 vil vi derfor ha hovedfokus på gjennomføre våre pågående forskningsprosjekter, men i tillegg vil det etableres noen nye. Sentralt i vårt arbeid vil være styrking av forskernettverkene slik at forskergrupper som er interessert i det samme, enten dette gjelder tema, metode eller rusmiddel, vil ha kjennskap til hverandre og kunne utnytte den styrken det er i å samarbeide. Det vil bli søkt om ekstern finansiering for flere prosjekter i tillegg til at noen forskningsprosjekter vil bli finansiert med interne midler. Fokus for alle forskningsprosjektene vil være publisering i internasjonale referee-baserte tidsskrifter, og populærvitenskapelige framlegg nasjonalt (både som foredrag, intervjuer og populærvitenskapelige innlegg), og ikke minst publisering via vår nettside. Deltagelse på internasjonale forskningskonferanser er en sentral del av dette arbeidet.

SERAf vil arrangere en større konferanse om barn av rusmisbrukende foreldre. Konferansen vil gi en bred presentasjon av dette temaområdet, i tillegg til å initiere og videreutvikle konkrete forskningsprosjekter.

Følgende nye satsninger vil få et sterkt fokus:

- Rusmiddelstaten i Oslo kommune har gitt støtte til "Helhetlig gjennomgang av overdosedødsfall i Oslo". I dette prosjektet er Linn Gjersing ansatt som forsker i 100 % stilling i 11 måneder og Stian Biong som forsker i 12 måneder i 50 % stilling.
- Helsedirektoratet har gitt penger til en farmakoepidemiologisk studie av misbruk av benzodiazepiner og benzodiazepinlignende medikamenter. I dette prosjektet er forsker Joe Sexton ansatt som forsker i 100 % stilling i første omgang i 1 mnd og med tanke på utvidelse til 6 mnd. Dette er et samarbeidsprosjekt med Nasjonalt Folkehelseinstitutt, Avdeling for legemiddelepideologi.
- Helsedirektoratet har gitt penger til en produksjon av intervensjonvideoer til post doc Ayna Johansen. Disse videoene er nå under produksjon.

I løpet av 2010 vil flere av våre stipendiater levere sine gradsarbeider. Noen av de som leverer vil fortsette ved SERAF i nye prosjekter.

Det vil også bli sendt noen større nye søknader om ekstern finansiering av prosjekter for oppfølging av vår naltreksonforskning, for alternativer til metadon og Subutex som substitusjonsmedikamenter, en større satsning på amfetaminforskning i samarbeid med Karolinska instituttet i Stockholm. Dette kommer i tillegg til en rekke mindre prosjekter som er i gang eller under oppstart.

o ISAM 2011

SERAF har blitt forespurt om å arrangere ISAM 2011. *International Society of Addiction Medicine* er en tverrfaglig internasjonal organisasjon med fokus på avhengighetsmedisin og internasjonalt samarbeid. De organiserer årlige konferanser om rus- og avhengighet. I 2009 ble konferansen holdt i Calgary, Canada, hvor flere forskere fra SERAF bidro med symposier.

Vi har etablert en foreløpig lokal organisasjonskomitè som ledes av Jørgen Bramness, og i 2010 vil mye tid gå med til å organisere dette arrangementet. ISAM 2011 forventes å få omtrent 500 deltakere.